

Ing. Josip Grünwald (Zagreb):

ŠUME NA KRŠU SAVSKE BANOVINE.*

Jugoslovensko šumarsko udruženje održaje svoju 56. redovitu glavnu skupštinu u mjesecu augustu 1932. u Sušaku, a tom prilikom biti će i ekskurzije članova društva kroz Primorje na otok Rab i na Plitvička jezera, dakle sve u području krša Savske banovine.

Tim povodom odredila mi je glavna uprava Jugoslovenskog šumarskog udruženja ugodnu dužnost, da Vam prigodom svečanog otvorenja ovog zborovanja održim ovo kratko predavanje o šumama i šumarstvu na kršu Savske banovine.

Želja mi je, da Vas ne zamaram opsežnim statističkim podacima, pak ću se ograničiti na najnužnije, a da Vam ipak pružim preglednu sliku o kršu Savske banovine.

Teritorij krša Savske banovine prostire se u vezanom kompleksu duž morske obale zapadnog dijela banovine sa otocima Krkom, Rabom i Pagom, te manjim nenaseljenim otocima, od kojih su najveći Prvić, Sv. Grgur i Goli. Taj cjelokupni teritorij zaprema površinu od 1,119,289 ha ili 28,72% od cjelokupnog teritorija Savske banovine (3,896,961 ha).

Po političkom razdjeljenju tvore ovo područje krša gradovi Sušak, Bakar i Senj, te srezovi Kastav, Sušak, Crikvenica, Vinodolski Novi, Senj, Krk, Rab, Perušić, Gospić, Gračac, Donji Lapac, Udbina, Korenica, Slunj, Otočac, Brinje, Ogulin, Vrbovsko, Delnice i Čabar.

Broj žiteljstva u području krša iznosi 431.957 duša, koje žive u 86.025 domova, prema čemu otpada na jedan dom 5 duša. Poprečno ima na četv. km 39 stanovnika, pa je najnapučeniji grad Senj sa 1.074 stanovnika, a najmanje je napučen srez Senj sa 17 stanovnika na četvornom km.

Karakteristika krša je masivna podloga kamena vapnenca sa jakim udubinama, dolinama, provalijama, vrtačama, te strmim stranama i ostrim grebenima. Doline nisu dugačke i zato nema na kršu velikih gravitacionih područja. Krški vapnenac pokazuje nam se naročito na primorskoj t. j. zapadnoj strani gorja Velika Kapela i Velebit kao gole strme hridi, poglavito u južnom dijelu sve od morske obale pa do glavne vododjelnice imenovanih gorja, koja se vododjelnica pruža gotovo paralelno sa morskom obalom od sjeverozapada prema jugoistoku do nadmorske visine od 1600 m. Istočna strana gorja Velika Kapela i Velebit, tako zvana »lička strana« za razliku od »primorske strane«, a u kojoj se nalazi i gorje Lička Plješevica i Mala Kapela, obraštena je uz naselja šikarom i sitnom šumom, dok su od naselja udaljeniji i teže pristupačni dijelovi imenovanih gora obrašteni u velikim kompleksima visokom šumom, mjestimice prašumom. U tim prašumama nalazimo prastarih bukovich i jelovich stabala, a naročito u dubokim vrtačama jelovich stabala sa 2—3 m promjera na panju, a visine od 40—50 m.

U tome dijelu krša nalazimo i plodnih dolina i ravnica, kao što su zрманjska dolina, Ličko polje oko Gospića, Krbavsko oko Udbine, Otočko polje uz Gacku oko Otočca; zatim Jezeranska, Plašćanska, Ogulinska dolina i neke manje. Na žalost, a uslijed ekstenzivnog stanja poljoprivrede u tim krajevima, nije plodovitost tih polja i dolina dovoljno iscrpljena, ali se poljoprivredno odjelenje banske uprave i sreski agronomi mnogo trude, da u ovim krajevima podignu poljoprivredu, te se u tom pravcu već zapažaju vidni uspjesi.

Radi poroznosti vapnenca velika je oskudica vode u cijelom krškom području, ali zato ima nešto podzemne vode u obliku jakih ponornica sa kraćim ili dužim tokom

* Predavanje održano prigodom otvorenja 56-te glavne godišnje skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja na Sušaku dne 19. VIII. 1932.